

LIITON
arkki

kesäkuu 2015

Miksi brittiTV:llä
menee hyvin ?

Hyvä paha avokonttori

Naisen osa Nepalissa

Pöllölaakso
näytti ovea
100:lle

Päätoimittaja: Ari-Pekka Sirviö
Toimitus: Seppo Metso
Taitto: Leena Luotio
Kannen kuva: Seppo Sarkkinen
Paino: Edita, Helsinki
ISSN 1459-9651 (painettu)
ISSN 1459-966X (verkkolehti)

Toimituskunta:
Ari-Pekka Sirviö, pj.
Jari Aula
Linus Lång
Kirsi Mattila
Leena Mattila
Jukka-Pekka Nyrhinen
Kari Romppainen

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Pääkirjoitus	3
Pöllolaakso näytti ovea liki sadalle	4
Elokuvan tekemisen prosessi	6
Kenen laariin sataa?	9
Tarjolla maisemakonttoreita ja monitoimitiloja	10
Den stora renoveringen	12
Gemensamma utrymmen på gott och ont	13
I nya gemensamma utrymmen	14
Moraalia roboteille vai järkeä ihmisille	15
Tutkivaa journalismia Nepalissa	16
Kroatian yleisradiolla samanlaisia haasteita kuin Ylellä	18
Sopimukset yhteen sopii	20
ATOTissa päätöksenteko on nopeaa	22
Pitää saada yleis- ja paikallissopimuksia	23
Tutkimalla av-teollisuudelle valoisa tulevaisuus	24
Lojaali(n) tunnustus	25
Nollatuntisopimukset kiellettävä lailla	25
Aloitin aprillipäivänä ja jäin eläkkeelle	
13 vuotta myöhemmin	26

Julkaisija:
Radio- ja televisiotoimittajien liitto ry
Uutiskatu 2, 00240 Helsinki
PL 76, 00024 Yleisradio
puh. (09) 1480 3382, 040 519 0493
rttl@yle.fi

Juttuehdotukset, kommentit ja muut viestit ovat tervetulleita.
Lähetä juttusi sähköpostilla osoitteeseen seppo.metso@yle.fi.
Seuraava Arkki ilmestyy syksyllä 2015.

Tämä lehti löytyy myös pdf-muodossa osoitteesta: www.rttl.fi

Hallitusohjelma ruoskii journalistejakin

KUN KIRJOITAN tätä pääkirjoitusta – yöllä – **Juha Sipilä, Timo Soini** ja **Alexander Stubb** ovat juuri edellisenä päivänä julkistaneet hallitusohjelmansa. Ensivaikutelma on se, EK:n kädenjälki näkyy ohjelmassa selvästi. Selkein hyötyjä on yritys-elämä, kuten oikeistohallitukselta ja yrittäjätaustaiselta miljonaaripääministeriltä voi odottaakin.

Kovat ajat puolestaan koittavat ainakin palkansaajille, työttömille ja opiskelijoille. Journalistiliiton ja RTTL:n jäsenissä on edustettuna kaikki nuo kolme ryhmää.

Palkansaajia kuritetaan sillä, että työehtosopimusten painoarvoa yritetään heikentää korostamalla paikallista sopimista työpaikoilla peräti lainsäädännöllä. Valitettavan usein se tarkoittaa pelkästään työntekijäpuolen joustamista. Vaikka paikallinen sopiminen saattaa pikaisesti ajateltuna tuntua järkevältä, ennen pitkää työntekijälle tulee takkiin. Hallitusohjelmassa sanotaan, että paikallisesti pitäisi sopia työsuhteen ehdoista kuten esimerkiksi palkoista, työajoista ja työsuhteen purkamisen edellytyksistä. Pahoin pelkään, että kun yksittäinen työntekijäryhmä tai pahimmillaan yksittäinen työntekijä alkaa neuvotella vaikkapa mediayhtiön kanssa paikallisesti edellä mainituista työehdoista, hän on heikoilla. Ja samalla romutetaan pala palalta koko TES-kulttuurin merkitystä yleiselläkin tasolla.

Eikä työntekijöiden asemaa paranna sekään, että hallitus pidentää koeaikaa, mahdollistaa alle vuoden määräaikaisen työsuhteen ilman perusteita ja joustavoit-

taa takaisinottovelvoitetta irtisanomistilanteessa. Samaan sarjaan kuuluu se, että vähintään viiden viikon vuosilomiin sisällytetään kuuden päivän omavastuu, jos työntekijä sairastuu vuosilomalla.

Hallituksen säästöt iskevät myös työttömiin eli lähes joka kymmenenteen journalistiin. Hallitus aikoo leikata ansiosidonnaista päivärahaa 200 miljoonan euron edestä.

Opiskelijoita koskevat kiristykset osuvat tietysti myös media-alan opiskelijoihin. Opintotuesta aiotaan säästää 150 miljoonan euroa ja opintotuen indeksi poistaa kokonaan. Myös opintotukikuukausien määrää rajataan.

On hallitusohjelmaan leivottu odotusti myös Yleä kokeva kohta. Se löytyy liiteosion pöytäkirjamerkinnöistä. Sen mukaan hallitus asettaa parlamentaarisen työryhmän arvioimaan Ylen tehtäviä ja rahoitusta. Ei näytä ruusuiselta Ylenkään tulevaisuus.

Kaupallisen median ahdinkoa helpottaisi digitaalisten sisältöjen arvonnalisäveron laskeminen. Siitä onkin maininta, jonka mukaan Suomi pyrkii vaikuttamaan EU:ssa asian puolesta. parasta toki olisi, jos hallitus itse tekisi päätöksen, eikä peesaisi EU:ta.

Kaiken kaikkiaan ei hyvältä näytä. Juuri tällaisina aikoina tarvitaan vastavoimaa, jota meidän kaikkien yhteinen ammattiliittomme edustaa.

puheenjohtajan palsta

KUVA Seppo Sarkkinen

ARI-PEKKA SIRVIÖ
ari-pekka.sirvio@yle.fi

Neljä vuotta, kolmannet yt:t

Pöllölaakso näytti ovea liki sadalle

Pöllölaakson kahden yhtiön – MTV Oy:n ja sen tytäryhtiö Mediahub Helsinki Oy:n yt-neuvottelujen saldo: 82 suoraa irtisanomista ja loput eläke- ja ulkoistusjärjestelyjä. Irtisanotuista 26 on Journalistiliiton jäseniä.

Mediahubin puolella työnantajan kuusi viikkoa sitten ilmoittama vähennystarve oli 50 henkilötyövuotta. MTV Oy:n vähennystarve oli enintään 75. Pääluottamusmies **Kari Pyrhönen** ja MOT:n puheenjohtaja **Sari Korpe-la-Välisaari** ovat rinta rinnan puolustaneet jäsenten työpaikkoja molemmissa yhtiöissä. Nyt on takki tyhjä.

Ruotsalainen omistaja Bonnier vaati tappiollisen toiminnan tervehdyttämistä. Yksi asia Pyrhöstä prosessissa erityisesti nyppi. Se, että tervehdyttämiskeinoksi ilmoitettiin vähennettävien määrä ja vasta toissijaisesti sen miettiminen miten organisaatio toimii pienemmällä porukalla.

MTV Oy on tilaaja, joka tilaa tuotantoja Mediahubilta.

– Mediahubin pitää toimia jatkossa kevyemmällä rakenteella. Suomeksi se tarkoit-

taa keskittymistä vain perusuutisointiin. Työnantaja ilmoitti, että erikoistoimituksia karsitaan jossain määrin. Poliitiikka-, talous- ja rikostoimitukset säilyvät mutta nekin integroidaan päivittäiseen uutistyyöhön. Näillä irtisanomisilla on perusteltu, Pyrhönen sanoo.

Hän on kokenut neuvottelija. Kun MTV irtisanoi 20 ihmistä vuonna 2013, hän onnistui neuvottelemaan kolmelle jo irtisanotulle töitä. Pyrhöstä kiitellään terrierimäisestä sitkeydestä neuvotteluissa.

– Nyt päättynyt oli ehdottomasti raskain neuvottelu missä olen koskaan ollut mukana. Työnantaja vaati yhteisiä säästöehtouksia kolmelta työntekijätaholta: Journalistiliitolta, ammattiliitto Pro:lta sekä järjestäytymättömiltä.

– Seitsemäs lomaviikko ja autoetu pois,

lisäeläkkeiden jäädyttäminen, palkallisen sairausloman lyhentäminen, muutama lyhennetty työaika, hän luettelee sopimuksen hintaa.

LEIKKAUKSILLA PELASTUI TYÖPAIKKOJA

MOT on tiedottanut jäsenilleen useaan otteeseen neuvottelujen kulusta.

– Leikkauksia on surtu ja vastustettukin mutta tilannetta on myös ymmärretty. Leikkausten ansiosta irtisanomisten määrä putosi merkittävästi. Lähtöluku oli kuitenkin niin iso, että jäljelle jää vanha fraasi onko lasi puoliksi täysi vai puoliksi tyhjä.

– Seitsemännen lomaviikon osalta olimme neuvotteluissa täysin selkä seinää vasten, ota tai jätä. Kun väki oli valmis siitä luopumaan, meidän oli neuvottelijoina kannettava siitä vastuu. Olkoonkin että van-

Pyrhönen esitteli RTTL:n Kuusikko & tukimiespäivillä yhtiön kehitystä. SJL:n jäseniä on huomattavasti enemmän Mediahubissa kuin MTV Oy:ssä. Siellä leikkaukset kohdistuivat erityisesti myyntiin ja markkinointiin

hana ay-ihmisenä koin sen raakana etujen leikkaamisena.

Näillä nipistyksellä MTV:n 75 uhanalaisesta paikasta säilyi 15 ja Mediahubin 50 uhanalaisesta työpaikasta 13. Kun Mediahubin puolella mukaan lasketaan eläköitymiset ja ulkoistukset, suorien irtisanomisten määrä putosi 50:stä 28:een. Heistä 24 on Journalistiliiton jäseniä.

Irtisanomisista kerrottiin henkilökohtaisesti 11.6. Lähtijöillä ei ole työvelvoitetta.

– MTV:ssä käytiin nyt kolmannet yt-neuvottelut neljän vuoden sisällä. Nämä neuvottelut olivat selvästi raskaimmat. Yhtiön esittämä vähennystarve oli niin raju, että suorien irtisanomisten välttäminen oli mahdotonta.

– Mediahubissa saimme irtisanomiset läh-töluvusta lähes puoleen ja MTV Oy:ssä jäse-niämme irtisanottiin siis kaksi. Yt:n päätös oli kuitenkin murheellisen iso luku. Työntekijöitä näissä yhtiöissä oli ennen yt:n alkua yhteensä n. 412. Väki väheni yt-ratkaisuilla liki 25 prosentilla.

Ohjelmatyöntekijöitä jäi jäljelle vajaat 80. Seuraava vaihe on uusien työsuhteiden allekirjoittaminen. Allekirjoittamisesta päät-tää jokainen työntekijä tahollaan.

MOT varasi oikeuden riitauttaa

MOT julkaisi yhdessä ammattiliitto PRO:n ja järjestäytymättömien kanssa kannanoton, jossa kiistetään irtisanomisperusteet. Työnantaja ei ole osoit-tanut töiden loppuvan tai vähenevän merkittävästi.

10. kesäkuuta julkaistussa kannanotos-sa todetaan mm. että mikäli irtisanomisiin päädytään, varaamme oikeuden päätösten riitauttamiseen.

Mikäli työt vähenevät, ulkopuolisen työvoiman käyttö on lopetettava ennen va-kituisen henkilökunnan irtisanomisia.

Irtisanomisuhan alaisille on tarjottava MTV Oy:n ja Mediahub Helsinki Oy:n muissa yksiköissä mahdollisesti tar-jolla olevia tehtäviä, jotka soveltuvat henkilön ammattitaidolle. Tarvittaessa tehtäviin on tarjottava koulutusta.

Mikäli työtä siirretään alihankintaan, on työnsä menettäville annettava mahdol-lisuus siirtyä alihankkijan palvelukseen ns. vanhoina työntekijöinä.

Työnantajan on aktiivisesti huolehditta-va takaisinottovelvollisuudestaan. Yleläiset ohjelmatyöntekijät ilmoittivat tukevansa MTV oy:n ohjelmatyönteki-jöiden päätöstä kiistää neuvotteluissa esitetyt irtisanomisten perusteet.

RTTL kritisoi

Henkilöstön, MTV:n sisällöntuotannon ja suomalaisen journalismin kannalta uutinen on järkyttävä, toteaa RTTL kan-nanotossaan. Ensin MTV ulkoisti tuo-tantoaan pienempiin perustettaviin yh-tiöihin, jotka irtisanoivat ensi töikseen suuren osan työntekijöistään.

Myös verottaja on huomannut, mis-tä ulkoistamisissa on pohjimmiltaan kyse. MTV perustaa uusia yhtiöitä ja ulkoistaa toimintojaan vain halvempien työehtosopimusten toivossa. Verotta-jan mukaan useimmat alihankkijoilla työskennelleet ovat kuitenkin työsuhteessa suoraan MTV:een.

Radio- ja televisiotoimittajien liitto pa-heksuu MTV:n toimia ja toivoo, että yhtiö palaa vaalimaan osaltaan jour-nalismia ja journalistista työtä. Suo-malaisen mediakentän kaventuminen ei ole kenenkään etu.

Irtisanomiset ovat myös suuri henkilökohtainen tragedia irtisanotuille ja heidän kollegoilleen. RTTL haluaa-kin osoittaa heille myötätuntonsä ja toivoo jaksamista tässä surkeassa tilanteessa.

Kirsi Mattila (vas.) ja
Marzia katselevat
Kabulia ylängöltä.
Otos elokuvasta.
Kuva: Sari Aaltonen

Kirsi Mattila teki dokumenttia Kabulissa

Elokuvan tekemisen prosessi

Kirjoitan tätä Kabulissa. Tulin tänne ensimmäisen kerran syksyllä 2009 Naistoimittajat ry:n Learning Together -hankkeen mukana koulutamaan paikallisia naistoimittajia. Nyt olen ollut Afganistanissa yksitoista kertaa.

Olen ollut täällä kouluttamassa – kuten täälläkin kertaa – mutta olen myös valmistellut ja kuvannut dokumenttielokuvaa nuoresta afgaaninaisesta, **Marziasta**, joka kaikkien nuorten tavoin unelmoi rakkaudesta, mielenkiintoisesta työstä ja rauhasta.

Tänä keväänä valmistui neljän vuoden työ, dokumenttielokuva Marzia, ystäväni. Elokuvalla on ollut pistenäytöksiä suurimpien ja joidenkin pienempienkin kaupunkien elokuvateattereissa, ja aikanaan se nähdään myös Ylen Dokumenttiprojektissa, tosin elokuvateatteriversioita 23 minuuttia lyhyempänä eli tunnin slottiin sopivana 55-minuuttisena versiona.

KIINNOSTUS HERÄÄ

Kun tulin Afganistaniin ensimmäisen kerran syksyllä 2009, minulla taisi olla ennakkoaavistus, että tulisin tekemään jotain, mitä en aikaisemmin ollut tehnyt, sillä ennen koulutuskeikalle lähtöä ostin elämäni ensimmäisen videokameran.

Hyvin pian oli selvää, että halusin tehdä jotain merkityksellistä kurseillemme osallistuvista rohkeista afgaaninaisista, jotka henkensä uhalla toimivat journalisteina ja haluavat vaikuttaa demokratiakehitykseen ja naisen asemaan maassaan. Halusin tehdä dokumenttielokuvan.

Minulla ei ollut mitään käsitystä siitä, miten poikkeuksellista on saada ketään afgaaninaista mukaan elokuvaan. En ymmärtänyt hankkeeseen liittyviä vaaroja.

Syksyllä 2010 uskoin, että olin löytänyt päähenkilön elokuvaani, 38-vuotiaan naimatto-

man lehtitoimittajan, joka salli minun tulla kotiinsa ja kuvata ensimmäistä demoani aiheesta.

Demo vakuutti Avekin silloisen tuotantoneuvojan **Timo Korhosen**. Keväälle 2011 sain ensimmäisen ennakkovalmistelutuen, 5000 euroa. Sen turvin lähdin suunnittelemaan isompia kuvauksia, joissa päätin käyttää apunani paikallista kuvaajaa **Malek Shafi'ia**.

Päähenkilöni kertoi kuitenkin, että kuvauksia ei voi jatkaa, sillä hänen veljensä eivät anna lupaa kuvata kotona. Halusin kuitenkin saada tämän naisen elämän mahdollisimman monipuolisesti mukaan elokuvaan, en halunnut tyytyä kuviin kurssiltamme.

Olin ihmeissäni: mitä tehdä? Minulla oli rahoitus, mutta ei päähenkilöä. Sitten tutustuin uuteen kurssilaiseen, Marziaan.

MARZIAN TARINA

Marzia oli tuolloin Farda-tv:n uutistenlukija. Hän oli myös kihloissa, ja haaveili rakkausavioliitosta ja poliitikon urasta. Kun käänsin kotona materiaalia **Shakiba Adilin** ja myöhemmin myös **Fahima Sanglakhin** kanssa, tunsin, että olin löytänyt loistavan päähenkilön elokuvaani.

Myös Korhosen Timo kiitteli uutta päähenkilöä nähtyään hänestä leikkaamani demon: ”Erityisesti hänessä kiinnitti huomiota valoisa kunnianhimo ja usko omiin mahdollisuuksiin aina Hillary Clintonin tasolle. Se on ainakin minulle uusi kuva Afganistanista.”

Lisäksi hän lausui minun kannaltani lähes profeettalliset sanat: ”Ja se luo mitä luultavimmin sen jännitteen, että Afganistanissa ei ihan kaikkia unelmia voi toteuttaa. Hänessä saattavat olla ne kaikki kolme klassista konfliktia: sisäinen, henkilökohtainen ja ulkoinen: unelma urasta, avioliitto ja unelma rauhasta maassa.”

TUOTANTOKUVIOISTA

Olin aloittanut elokuvan tekemisen oman tuotantoyhtiömme Osuuskunta Icebreaker Productionin kautta. Aluksi **Marita Rainbird** oli tuottajani, mutta kun hän lähti Keniaan toteuttamaan omaa projektiaan, jatkoin tuottamista yksin.

Kevään 2012 aikana kuvasin paikallisen kuvaajan kanssa kurssitusten välissä pari päivää. Sitten sain Suomen elokuvasaatiolta ja Suomen kulttuurirahastolta tuen, jonka turvin uskoin meneväni kuvaamaan Marzian häitä.

Marzian sulhanen ei kuitenkaan saanut häihin tarvittavia rahoja kokoon, ja niin käytiin rahat syksyllä 2012 – tukea oli vihdoinkin tarpeeksi suomalaisen naiskuvaajan ja naisäänittäjän palkkaamiseen. **Sari Aaltosen** ja **Katja Kostiaisen** kanssa menimme syksyllä 2012 kuvaamaan reilun viikon jakson, jonka tuloksena sain upeaa kuvamateriaalia.

Keväällä 2013 aloin etsiä tuotantoyhtiötä, joka voisi ottaa elokuvan hoiviinsa. Otin yhteyttä Pohjola-filmiin. Keväällä kuvattiin vihdoinkin häitä. Tämän matkan tein vielä Suomen elokuvasaatiön Icebreakerille antaman kehittämistuen turvin; jälleen paikallisen kuvaajan kanssa, sillä rahat eivät olisi riittäneet suomalaiskuvaajan palkkaamiseen.

Vihdoinkin kesällä 2013 tuotanto siirtyi Pohjola-filmin tuottajille **Elina Pohjolalle** ja **Piia Nokelaiselle** huomaa. Se oli onnellinen asia, sillä meillä ei Icebreakerissa ollut isohkoon yhteistuotantoon tarvittavaa kokemusta eikä siten myöskään uskottavuutta elokuvan suurimman rahoittajan eli Suomen elokuvasaatiön silmissä. Epäilemättä myös Yleisradion Dokumenttiprojektin tuottaja **liik-ka Vehkalahtea** ilahdutti tuotannon siirtyminen ammattimaisiin käsiin.

Rahoituksen tempoilevuus vaikutti siihen, että tuotanto-olosuhteet vaihtelivat kuvauskerrasta toiseen. Välillä kuvasin paikallisen

Äänittäjä Katja Kostiaisen, kuvaaja Sari Aaltonen sekä elokuvan kolme keskeistä henkilöä. Marzia, ja Atefa ovat kaulakkain, Zainab ottaa kuvaa.

kuvaajan kanssa, välillä kuvasin itse omalla pikkukamerallani ja kolme kertaa minulla oli ilo tehdä työtä Sarin ja Katjan kanssa.

Tämän seurauksena elokuvassa on käytetty peräti yhdeksää kameraa.

LOPPUPURISTUS

Elokuvan leikkaaminen aloitettiin Pohjola-filmin toimesta jo syksyllä 2013 ja leikkaamista jatkettiin useammassa erässä, kunnes syksyn 2014 viimeisen kuvausmatkan jälkeen alkoi viimeinen puristus. Nuori ja lahjakas **Hanna Kuirinlahti** leikkasi. Sain apua myös **Pia Andellilta** ja rohkaisua käyttää omaäänisiä spiikkejä.

Ennen joulua alettiin puhua musiikista **Pessi Levannon** kanssa, joka sävelsi elokuvan

musiikin. Äänisuunnittelija **Kirsi Korhosen** kanssa vietin alkuvuodesta 2015 monia intensiivisiä ja sydämellisiä hetkiä Osuuskunta Vaahdon studiossa etsien oikeaa sävyä kertojan ääneeni.

Elokuvasta tehtiin neljä versiota: 118-minuuttinen suomenkielinen ja englanninkielinen versio sekä molemmilla kielillä myös 55-minuuttinen erityisesti televisiota varten tehty 55-minuuttinen versio. Englanninnokista vastasi **Aretta Vähälä** ja hänen ja Shakiba Adilin kanssa taiteilimme tekstityksiä paikoilleen.

Graafikoksi tuli **Tiina Madisson** Icebreak-eristä. James Postissa taas tehtiin värimääritystä ja **Eetu Niinisen** kanssa laitoimme sähköposteja markkeeraavaa grafiikkaa paikalleen paneutuen ja hätäilemättä.

Ensi-ilta oli 19. maaliskuuta elokuvateatteri Maximissa. Marzia sai viisumin elokuvan ensi-iltaan hirvittävän paperisodan jälkeen. Marzian läsnäolo ensi-illassa oli hieno palkinto neljän vuoden työstä.

Olin myös helpottunut ja onnellinen, kun paikalla olleet afgaanit tulivat kiittämään elokuvasta. Olin pelännyt, että olisin jotenkin tehnyt vääryyttä toiselle kulttuurille. Nyt tuntuu, että ajatus sillan rakentamisesta kahden kulttuurin välille sittenkin toteutui.

Terveiset Kabulista, huomenna menemme kurssin jälkeen Marzian kanssa shoppailemaan.

TEKSTI JA KUVAT: Kirsi Mattila

Kuvaaja Sari Aaltonen talvisessa Kabulissa.

Kenen laariin sataa?

SAATIIN MAAHAN SSS-hallitus ja saatiin uusi liikenne- ja viestintäministeri, **Anne Berner**, jonka salkussa kaiketi Ylekin on. Indeksikin leikataan taas. Saatiin myös tieto siitä, että parlamentaarinen työryhmä alkaa vaihteeksi miettiä ylen tehtävää ja rahoitusta. Toivottavasti työryhmän jäsenet perehtyvät alkajaisiksi eurooppalaisten asiantuntijoiden kiittävään arvioon Ylen toiminnasta. Arvioon, joka painotti kehujen lisäksi monipuolisuuden LISÄÄMISTÄ. Suomalaisten lehtien päätoimittajien ylläpitämä mollauskusteluhan vaatii koko ajan Ylen tehtävän KAVENTAMISTA. Ja rahojen jakamista muille medioille.

Niin, voihan Yleä tietysti syyttää vaikka jouluomenoita ahmivaksi mammutiksi, mutta jos viitsisi vilkaista tännepäin, huomaisi, että täällä uudistetaan – kumppaneiden kera –Areenaa, uudistetaan Uutis- ja ajankohtaistoiminnan toimintamallia, mukaan lukien Alueen eli UA Suomen toimintaa, ollaan vaihtamassa toiminnanohjausjärjestelmiä (kumppanit Suomesta ja Saksasta), selvitetään palkkahallinnon ulkoistamista, otetaan google-kumppanin työkalut entistä laajemmin käyttöön, rakennetaan parempaa työkalttuuria (kumppani kouluttaa esimiehiä), tiivistetään tilankäyttöä siirtymälä monitilatoimistoihin ja toimituksiin. Kumppaneina tässä ovat mm.arkkitehdit. Täällä lisätään studioiden ja tuotantohenkilöstön vuokrausta ulkopuolisille kumppaneille, havitellaan 1000 mediatekijän kampus-

Kuva: Hanna Koikkalainen

ta Pasilaan. Tampereella myös radio muuttaa Mediapolikseen (siellä on paljon kumppaneita) ja kaikki alueuutiset aletaan lähettää syksyllä sieltä. Tuotantojen Tekniikka ja kehitys sekä ICTT -osastot on pantu uuteen uskoon irtisanomalla ihmisiä ja siirtymällä ostopalveluihin. Ostetaan siis kumppaneilta. Yle siis käyttää rutkasti rahaa kumppaniyhteistyöhön (vuonna 2014 jo 161 M€).

Työntekijöiltä odotetaan (ja hyvä niin) aktiivista osallistumista kaikkien em. uudistusten läpiviemiseen. Se ei ole helppoa, jos uudistusta ei ole kunnolla pystytty/osattu/muistettu perustella. Esimiehillä on iso vastuu, koska heidän pitäisi uudistuksissa jaksaa uudestaan ja uudestaan perustella muutokset ja kannustaa omaa työyhteisöään ja sen jokaista yksilöä. Heidän pitäisi pystyä toimimaan esimerkillisesti, ottamaan oma uusi roolinsa haltuun.

Tämän kaiken uudistumisen keskellä työntekijät yrittävät ja onnistuvat tekemään motivoituneina niitä Ylen ydintuotteita: radiota, nettiä ja televisiota. Siis ohjelmia ja sisältöjä!!!

Yhdessä kumppaneiden kanssa. Verkko... eikun sisältö edellä!

En tiedä, mille mutkalle tässä vielä pitäisi vääntyä, että kateelliset mediamogulit olisivat edes hetken hiljaa.

Virkistävää kesää töissä ja lomalla!

PS. Vanhaa sanontaa mukaillen: Jos laariin sataa, niin vilja alkaa itää...silloin sitä ei voi syödä, vaan se on äkkiä heitettävä peltoon kasvamaan.

PIKE EPSTEIN
pirkko.epstein@yle.fi

Avokonttorin eli maisemakonttorin tarina syntyi Isossa-Britanniassa noin sata vuotta sitten viktoriaanisella kaudella. Brittiläinen arkkitehtiopiskelija **Frank Duffy** suunnitteli keväällä 1962 maisemakonttorin Osram-yhtiön Münchenin-toimiston pohjalta.

Myöhemmin amerikkalaiset jatkojalostivat ideaa maisemakonttorista. Saksassa, toisin kuin Yhdysvalloissa, maisemakonttori (Bürolandschaft) ei saavuttanut kuitenkaan suurempaa jalansijaa. Nytemmin vaihtoehdoksi avokonttorille on noussut monitilatointi. Siinä on avoimen tilan lisäksi erillisiä nurkkauksia, saleja tiimityöskentelyä varten ja äänieristettyjä puhelinkoppeja.

Avokonttorit ovat ennen kaikkea kustannustehokkaita: isoon tilaan mahtuu enemmän työntekijöitä ja tilojen sisustus on pelkistetympää. Avokonttoreiden on sanottu myös lisäävän työmotivaatiota, koska yhteenkuuluvuuden tunne kasvaa. Asioita voidaan käsitellä kollektiivisesti ja työntekijöiden keskinäinen ankara hierarkia katoaa. Näin avokonttori helpottaa keskinäistä kommunikointia ja vähentää muodollista kanssakäymistä.

Tälläkin asialla on myös kääntöpuolensa, avokonttorin suurin ongelma on melu. Se vaikuttaa suuresti työn tuottavuuteen ja laatuun. Joidenkin tutkimusten mukaan peräti 66 prosenttia on häiriintynyt jatku-

Tarjolla

mais

TEKSTI Jari Aula KUVITUS Sebastian Dahlström

vasta melusta, ja työn panoksesta tehdään vain yksi kolmasosa. Ongelmaksi saattavat muodostua myös ihmiset, jotka kyllä sietävät toisiaan, mutta muuten heidän välinsä ovat etäiset – ikään kuin he olisivat tuiki tuntemattomia. Liika läheisyys voi aiheuttaa näin ollen ylimääräisiä tunnekuohuja ja -purkauksia. Sama toimii myös käänteisesti: läheisessä kanssakäymisessä päivittäin olevat työntekijät voivat alkaa seurustella keskenään jopa liikaa. Omat ”tylsät” työtehtävät saattavat jäädä taka-alalle sellaisten tekosyiden varjolla, että autetaan kollegoita kaikenlaisissa pikkuasioissa.

Kalifornian yliopistossa vuonna 2010 tehdyn tutkimuksen mukaan työntekijöiltä kestää keskimäärin 25 minuuttia päästä uudelleen kiinni keskeytyneeseen työtehtävään. Mikäli hänen työnsä keskeytyy 8-tuntisen päivän aikana 16 kertaa, herää kysymys, kannattaako hänen mennä töihin ollenkaan.

ENEMMÄN SAIRASLOMIA

Paitsi keskittymiskykyyn, avokonttori johtaa myös henkilökohtaisen tilan kaventumiseen tai katoamiseen. Tämä voi pitkällä aikaisella lisätä psykologista kuormitusta ja stressiä. Meluun voi sopeutua, muttei tottua kokonaan. Erityisen häiritsevää on jatkuva puheensorina, sillä aivomme ei voi olla kuulematta mitä ympärillä tapahtuu. Niinpä avokonttoreissa työskentelevillä on

enemmän sairauspoissaoloja kuin omissa työhuoneissaan työskentelevillä.

Lisäksi on syytä muistaa, että tietyt työtehtävät eivät edes onnistu avokonttorissa, esim. musiikkitoimittajan työ. Pidemmän päälle se ei onnistu edes kuulokkeiden avulla, sillä niiden käyttö voi aiheuttaa kuulovaurioita.

Kannattaako siis maisemakonttoreita rakentaa lisää Yleisradioon? Joihinkin työtehtäviin ne varmasti sopivat hyvin, mutta niitä ei sellaisinaan voi istuttaa joka ikiseen työpisteeseen. Mikäli työpisteiden rakentamisessa ajatellaan pelkästään kustannuksia ja pyritään kustannussäästöihin, on maisemakonttori pelkkien talouslukujen valossa varmasti toimiva ratkaisu. Onko kuitenkaan laskettavissa rahallisesti, kuinka paljon haittavaikutuksia työnantajalle tulee kertyneistä työkyvyttömyysajoista ja työn heikkenevästä laadusta?

POMOT SAAVAT PAIKAN AURINGOSSA

Ilmeellinen on myös työnantajan taipumus sijoittaa esimiesten työpisteet suoraan ikkunavalon alle, kun taas rivityöntekijät sijoitetaan istumaan pienten shakkiruutupöytien taakse, neljäkin työntekijää saman pöydän ääreen – pimeisiin luonnonvalotomiin paikkoihin. He työskentelevät silti usein kaikkein kauimmin työpäivää kohden näissä kyseisissä ahtaissa työpisteissä

esimiesten luuhatessa ties missä kissanristiäisissä tai jopa kokouksissa.

Minä itse suhtaudun kyynisen tynnosti maisemakonttoreihin, sillä minulla ei ollut armoitettua kunniaa omistaa omaa työhuonetta Yleisradiossa, lukuun ottamatta aikaa, jolloin olin pääluottamusmiehen tehtävissä. Joitakin vuosia minulla oli toki kunnia saada jakaa työhuone toisen kollegan kanssa.

Omia nimettyjä työpisteitä minulla on toki ollut. Jotta en kokisi oloani kuin huutulaispoika erämaassa, toivoisin, että minulla olisi sentään kaappitilaa henkilökohtaisten tavaroiden säilyttämistä varten. Olisi todella sietämätöntä, jos edes sellaista ei olisi.

”

Tutkimuksen mukaan työntekijöiltä kestää keskimäärin 25 minuuttia päästä uudelleen kiinni keskeytyneeseen työtehtävään.

Kuusikko- ja tukimiespäivillä Turussa 9. – 10. lokakuuta yhtenä teemana on hyvä työympäristö.

seima.

konttoreita ja monitoimitiloja

TEXT Markus Ekholm

Den stora renoveringen

– en sorglustig historia med ett lyckligt slut

Men låt oss börja från början. Yle Nyheter hade verkat i tio år i Radiohusets andra våning, till höger om Suckarnas bro. Utrymmena var sunkiga och icke-ändamålsenliga.

”Vi var högt prioriterade och säkra på vår sak”

Vi hann bli lovade en renovering och det glada nyhetsfolket fick engagera sig i färgval och ritningar. Vi var högt prioriterade på husets renoveringslista och vi var så säkra på vår sak att finska Morron-tv fick flytta in hos oss medan deras utrymmen byggdes om. Sen skulle det vara vår tur.

Men då var pengarna slut och vi var satta på väntelistan.

”Allt flera medarbetare hade utvecklat diffusa symptom”

På Nyheterna var vi förkrossade. Parallellt med att de gamla utrymmena hade blivit allt sunkigare hade också allt flera medarbetare utvecklat diffusa symptom som var kopplade till andningsorganen. Folk var förkylda, fick utslag och hostade. Fastighetsavdelningen ordnade med storstädning, men det blev inte bättre. Personalen misstänkte både mögel och problem med ventilationen. Arbetarskyddet krävde att luft- och väggprover skulle tas in nyhetslandskapet, men det ville inte fastighetsavdelningen gå med på. Det var helt enkelt för dyrt.

”Storproduktionsflygeln ska rivas”

Samtidigt maler systemets kvarnar på annat håll. ”Storproduktionsflygeln” där Nyheterna sitter ska rivas och bolaget betalar böter för varje år som Nyheterna är kvar i sina nuvarande utrymmen. Det blir ekonomiskt lönsamt att flytta på oss.

Sen går det med fart. Styrelsen välsignar i snabb takt en flytt till Radiohusets tredje våning.

Det blir en ny runda med färgkartor och inredningsdiskussion. Det blir diskussioner om nyhetsredaktörerna ska få ha egna sittplatser, om det ska finnas skärmar mellan arbetsstationerna och om vilken färg ska det vara på stolarna.

Mellanrapport: Systemet lever ett eget liv

Nu är det vår. FaFi-mänskorna har evakuerats till Lilla Smedjan ute på gården och tredje våningen ska renoveras under sommaren. Nyheterna flyttar – enligt planerna in i början av september. På sikt ska hela Svenska Yle finnas i Radiohusets tredje och fjärde våning. FaFi flyttar till fjärde våningen – enligt preliminära planer – 2017. Det är dags för mellanrapport.

Flytten har varit en kamp mot ett – i och för sig välmenande – system som lever sitt eget liv. Styrelsen jämför mellan många intressen och har begränsade resurser att för-

Det här är den sorglustiga historien om renoveringen av Yle Nyheters utrymmen som inte blev av och ersattes med en flytt. Men slutet på historien är trots allt lyckligt, skriver förtroendemannen Markus Ekholm, eftersom Nyheterna får friska utrymmen från hösten.

delar. Fastighetsavdelningen sitter i samma sats. Ett stort tack till husets arbetarskydd som konsekvent har lyft fram problemen i nyhetslandskapet. Tack också till nyhetsledningen som har dragit åt samma håll som arbetstagarna.

Vi har uppnått ett delmål. Nästa steg är att få de nya utrymmena att fungera på riktigt.

”Rent och nytt landskap”

Hur ser det landskap ut som vi landar i till hösten? Det är rent, nytt och planerat utgående från en nyhetsverksamhet; Desken ligger som ett hjärta mitt i landskapet och

*Parallellt med att
de gamla utrymmena hade
blivit allt sunkigare
hade också allt flera
medarbetare utvecklat dif-
fusa symptom...
Folk var förkylda, fick utslag
och hostade.*

framför radiostudiorna. Det finns, efter en viss dragkamp, egna platser för alla utom de som jobbar vid desken. Det valet handlar både om ändamålsenlighet och utrymme. Det finns skärmar mellan arbetsstationerna. Det finns tysta utrymmen för arbetsuppgifter som kräver stor koncentration.

”Krävs hänsynstagande av alla”

Men det är ett landskap med de begränsningar och fördelar som ett landskap har.

Landskapet ger möjlighet till snabb kommunikation, men kräver hänsynstagande av dem som jobbar där. Det krävs hänsynstagande både av dem som behöver tystnad och av dem som behöver få prata jobb med sina kolleger.

Irritationsmomenten kommer alltså delvis att vara de samma som i det nuvarande landskapet.

Men det nya landskapet är friskt. Så långt som jag eller någon annan kan bedöma.

Gemensamma utrymmen på gott och ont

I **SKRIVANDE STUND** är det mindre än en månad kvar tills Yle Åboland och Yle Turku flyttar in i gemensamma utrymmen i Logomo invid järnvägsstationen i Åbo.

Trots att det är meningen att verksamheten ska köra igång den 15 juni finns det fortfarande obesvarade frågor som oroar personalen skriver svenska fackavdelningens ordförande Jesper Alm.

Ryktena om en förestående flytt tog fart hösten 2014 då det blev klart att fastighetsavdelningen vill se över utrymmena i Åbo som ansågs vara både dyra och oändamålsenliga. Snabbt stod det klart att en flytt upp i sjunde våningen i det nuvarande huset inte var ett alternativ då det skulle ha inneburit för stora kostnader.

I oktober blev det klart att man ser sig om efter nya utrymmen på olika håll i Åbo. Mycket av arbetet gjordes i det dolda vilket skapade stor ryktesspridning och oro bland personalen. I december, två dagar före julafton skrev fastighetsavdelningen på kontraktet och en flytt till Logomo hägrade.

Nyheten slog ner som en bomb bland personalen som hade hoppats på att man trots allt hade kunnat hitta en lösning som skulle ha möjliggjort att man stannat kvar i de nuvarande utrymmena i absoluta kärncentrum.

Vid årsskiftet tog planeringen av de nya utrymmena fart ordentligt och då tog lednin-

gen också med personalen i planeringsarbetet. Men planeringen försinkades av höstens samarbetsförhandlingar då många av dem som tidigare skött liknande uppgifter inte längre var anställda på bolaget.

PERSONALEN OROAD FÖR FRAMTIDEN

Personalen ser på flytten med blandade känslor. Utåt sett ser det mesta normalt ut och det dagliga arbetet förlöper på som tidigare. Men under ytan svallar det och många är oroad över att bland annat stressnivån kommer att öka då ingen får egna arbetsplatser i de nya utrymmena.

Allt kan inte lösas på förhand. Flytten ska först genomföras och i höst är vi alla säkert klokare på vad som fungerar och vad som inte fungerar. Med knappt en månad kvar till dagen D gälle det att gå igenom gamla papper och sortera eller slänga allt du inte behöver.

Tiden känns knapp men senast den 30 juni ska allt vara tömt i de nuvarande utrymmena. Den 15 juni kör verksamheten igång i de nya utrymmena och trots att de nya utrymmena ser bra ut återstår det att se hur allt fungerar.

Vi får ta och återkomma i höst då vi är klokare.

Jesper Alm
jobbar i Åbo
svenska fackavdelningens ordförande

I nya gemensamma utrymmen

I VASA delar nyhetsredaktionerna Yle Österbotten och Yle Pohjanmaa utrymmen sedan slutet av januari.

Initiativet till nya gemensamma utrymmen kom faktiskt från redaktionerna själva, och för ett par år sedan drog planeringen igång. Arbetet förlöpte i god stämning även om utrymmena fick krympas med över en fjärdedel jämfört med de första planerna.

Under planeringsskedet fördes Stora Smedjans femte våning fram som måttstock och ledstjärna. Också de nya utrymmena i Tohloppi har använts som inspiration.

Den största tvistefrågan under planeringen var utan tvekan frågan om alla ska ha egna platser i landskapet. Redaktionerna i Vasa kunde redan i planeringsskedet visa prov på stark sammanhållning då vi höll ihop i vår strävan att få hålla egna platser också i det nya landskapet.

Bygget skulle inledas den första september men en vecka före det åkte hela planen på bordet i Yles investeringsstyrgrupp. Budskapet var att utrymmena och kostanderna måste krympas ytterligare. På detta följde intensiv lobbning (tack Hans-Mikael Holmgren) och någon vecka senare kom äntligen det

gröna ljuset. Byggnadsarbetet drog igång den första oktober.

Själva bygget innebar för de anställda vid Yle i Vasa några månader av damm, buller och uteluncher – matsalen höll stängt under byggnadstiden.

I slutet av januari kunde vi till sist flytta in i våra nya utrymmen. I början fanns en viss oro för hur samarbetet och samlivet redaktionerna emellan skulle fungera. Vi kunde ändå snabbt konstatera att akustiken i utrymmet är fenomenal - trots att det är ett stort öppet utrymme blir det aldrig bullrigt, trots att upp till 30 personer ibland arbetar samtidigt här. Akustikplattor på väggar och tak och heltäckningsmatta är utan tvekan orsaken till det.

Utrymmet delas på mitten av en centraldesk, där Yle Österbotten sitter på den ena sidan och Yle Pohjanmaa på den andra. Här blir samarbetet konkret, när man sitter öga mot öga med kollegan från den andra redaktionen.

Filip Stén
Nyhetschef/Uutispäällikkö
Yle Nyheter Österbotten

Moraalia roboteille vai järkeä ihmisille - kas siinä pulma

Maailmassa ei taida olla enää mitään tolkkua: Isis tuhoaa kulttuuriaan, mediatalot ulkoistaa duunarit ja ostaa sitten saman työn samoita ihmisiltä toisesta firmasta. Ja sitten vielä roboteille halutaan kehittää moraalia! Jo on maailma mallillaan.

Miten ihmeessä niin järjetön olio kuin ihminen sai luiseen päähänsä ajatuksen moraalista? Pitäisi ensin huolen omasta moraalistaan. Vaivainen nanokuitu sen tois-
taiseksi moraalittoman tappjarobotin silmässä vaivaa taas enemmän kuin se hyvin kuuluisa malka omassa. Naurattais, jos naurattais.

Moraalia sotaroboteille

Suuressa Maailmassa Atlantin takana laivasto tempaisi tiskiinkin miljoonia dollareita, jotta ns. älykkäille roboteille räknättäisiin moraalit. Moraali-
han on matematiikkaa. Kehitetään vaan algoritmit, jotka ohjaavat ns. älykkäät Sotarobotit, kauko-ohjattavat pommittajat ynnä muut, ynnäämään moraalisesti oikeat ratkaisut eli toimimaan niin kuin sodanjohto on ne halunnut ohjelmoitavan toimimaan. Ja kas, kukaan ei ole vastuussa pommituksista, sillä Sotarobotti on laskemalla ratkaissut, minkä kylän tuhoaminen on moraalisesti perusteltua.

Moraalinen Sotarobotti on oivallinen vekotin. Kun kukaan ei joudu painamaan liipasinta, niin kukaan ei ahistu, – paitsi ne pommitetut siellä kaukana jossain. Hienoa, että USA:ssa kehitetään moraalista vastuuta roboteille.

Toisin on rapakon tällä puolen

Tällä puolen Rapakon moraalista ei puhuta. Kotinurkissa bonnierit pilkkoo Maikkaria aina vain pienemmiksi paloiksi. Kankea ja hitaampi yle pyrkii samaan, pilkkomaan itseään palasiksi. Sama tahti on naapurusten myös jatkossa. Sama ulkoistettu työ ostetaan samoita ihmisiltä pikkufirmoiksi pilkotuita entisiltä omilta yksiköiltään. Että mitä?

Osattiin sitä Antiikissakin

Jo muinaiset roomalaiset käyttivät hajota ja hallitse strategiaa. Suomessa mediataloja hallinnoidaan samoilla antiikkisilla konsteilla. Miten olisi päivitys? Nyt käytössä on kaksi tuhoamistekniikan ääripäätä, tulevaa ja mennyttä maailmaa, mutta tulevaisuuden tappjaroboteilla halutaan olevan moraalinen vastuu teoistaan, toisin on Bonnierilla ja Ylellä.

Yhteistyöterveisin
LeenaM

TEKSTI: Tiina Madisson
KUVAT: Anna Karatvuo

Tutkivaa journalismia

Nepalissa

Jos Katmandussa kysyy paikalliselta poliisilta tietä Tutkivan journalismin keskukseen – CIJ, Center for Investigative Journalism – saa vastaukseksi vain kummastelevia katseita.

– Onko se joku uusi ravintola? Olen ollut täällä alueella töissä melkein seitsemän vuotta, mutta en ole ikinä kuullut semmoisesta, tummasilmäinen poliisi ihmettelee.

Tutkivan journalismin keskus löytyy pienen kävelymatkan jälkeen. Rapistunut nelikerroksinen talo sijaitsee aivan poliisin naapurissa. Sinapinkeltaisen talon ympärillä on lasinsirpaleilla somistettu iso muuri, ja talon kyltti on piilossa katseilta, kattojen päällä, siellä missä vain talon työntekijät voivat sen nähdä käydessään katolla haukkaamassa ilmaa tai vaikka meditoimassa rankan työn vastapainoksi.

Mainontaa täällä ei tosiaankaan kaivata. Tutkivan journalismin keskus toimii matalalla profiililla. Vaikka ajat ovat rauhoittuneet kymmenen vuoden takaisista ja maolaisista ei puhuta maailmalla, väkivalta mediaa kohtaan on tavanomaista ja journalisteja katoaa yhä joka vuosi. Pahimmassa tapauksessa katoamisen syy on murha. Näin myös tapahtui **Uma Singhille**, 27-vuotiaalle lahjakkaalle naistoimittajalle.

UMA JA PERUTTU HÄÄVALSSI

Uma Singh toimitti nepalinkielistä Janakpur Today -lehteä ja teki radioreportaaseja paikallisradioon. Uma oli suosittu radioääni ja ripeäotteinen toimittaja. Eräänä iltana

viisitoista teräasein varustautunutta miestä hyökkäsi hänen kimppuunsa. Keskiyöhön mennessä nuori nainen oli kuollut vammoihinsa. Vaikka Uman kuolemasta on jo kuusi vuotta, murhajaa ei ole vieläkään saatu kiinni. Ei ole varmuutta siitäkään, onko murhajaa edes yritetty saada kiinni.

– Tilanne olisi ehkä toinen, jos Uma olisi ollut mies, toteaa **Navin Jha**, Uman pitkäaikainen ystävä.

– Uma oli aina sitä mieltä, että Nepalin naisilla on oikeus kertoa totuus. Hän halusi aina tutkia asioiden perimmäisiä syitä; ei vain kertoa uutisia vaan perehtyä tapahtumien taustoihin. Hänen intohimonsa oli tutkiva journalismi.

OPISKELIJOISTA KOVA TUNKU

CIJ Nepal eli Nepalin tutkivan journalismin keskus on perustettu vuonna 1996.

Rajendra Dahal on CIJ:n perustaja ja toimii nyt CIJ:n puheenjohtajana ja toiminnanjohtajana. Vierailen hänen toimistossaan, joka sijaitsee CIJ-rakennuksen toisessa kerroksessa.

– Vaikka journalistin ammatti on alipalkattu ja vaarallinen, tänne opiskelemaan on kova tunku, sanoo Rajendra.

– Valitettavasti emme voi ottaa kaikkia. Ensimmäiselle kurssille kokosimme 60 hakijasta 25 parasta journalistia eri puolilta maata. Meillä on myös kurssimaksu, joka varmistaa sen, että tulijoilla on kova motivaatio alalle. Kurssilaiset maksavat kurssis-

ta 2000 Nepalin rupiaa, mikä vastaa noin kuukauden palkkaa.

– Nepalissa oikean informaation saaminen on kaikkein ongelmallisinta. Hallitus on korruptoitunut, ja tietoa usein salataan ja piilotellaan. Opetamme erillaisia hakekeinoja ja faktojen tarkistusta. Tarinan rakenne ja oman kirjoitustyylin ja äänen löytäminen on myös tärkeä, siihen panostamme kurssin viimeisessä jaksossa.

– Rohkaisemme oppilaita myös jatkuvaan itseopiskeluun ja annamme vinkkejä jatko-opiskeluun. Tämä on erittäin vaikeaa kaukaisissa maakunnissa toimiville journalisteille. Usein he toimivat eristyksissä; olosuhteissa, jossa yhteydet muuhun maailmaan ovat olemattomat.

– Olen sitä mieltä, että jatkossa meidän pitäisi nostaa vieläkin kynnystä ja panostaa entistä enemmän tutkivan journalismin laatuun. Tutkivia juttuja ei juurikaan tehdä, tämän pitäisi muuttua. Vikes on siinä muutoksessa hyvä partneri.

VIKESIN TUKI ENSIARVOISEN TÄRKEÄ

Vikes on suomalaisten media-alan toimijoiden oma sananvapaussäätiö ja toimii paikoissa, missä sananvapautta uhataan. Nepalissa Vikes toimii jo viidettä vuotta.

Yhteistyössä Vikesin kanssa CIJ kouluttaa nepalilaisia nuoria journalisteja tutkivan journalismin tuntijoiksi ja tekijöiksi.

Anurag Acharaya, Vikes-ohjelman koordinaattori Nepalissa, on ylpeä tuloksista.

Journalistien osaaminen on lisääntynyt merkittävästi. Aluksi koulutukseen osallistuivat pääkaupunkiseudulla toimivat journalistit, mutta nykyään osallistujat tulevat maakunnista.

– He tulevat sieltä, missä mediataitoja tarvitaan kaikista eniten, sanoo Anurag. Kehitys lyhyessä ajassa on ollut mieletön. Nykyään tehdään hyviä ja laajoja juttuja, jotka muuttavat median kasvoja.

– Jos Vikesin apua ei olisi, monet tärkeät jutut jäisivät tekemättä, sanoo Anurag Acharaya.

– Tutkiva journalismi ei synny päivässä, siihen tarvitaan aikaa ja rahaa.

– Haaveilemme mediakeskuksesta, jossa voidaan tehdä korkeatasoista journalismia eri kanaville. Multimediajournalismi on tulevaisuuden haaste. Toivomme saavamme Vikesiltä myös siihen apua.

Kun hyvästelen CIJ henkilökuntaa, Navin ja **Mina** saattavat minut portille. He pyytävät kertomaan terveisiä ja kiitokset Suomen Vikesin henkilökunnalle.

– Me olemme ajatelleet, että vaikka teillä siellä on kylmä, on hienoa, että löytyy niin paljon lämpöisiä ja auttavaisia ihmisiä, sanoo Navin pilke silmäkulmassa.

Vikes-koordinaattori Anurag Acharaya on ylpeä tuloksista.

Keskuksen väkeä ja tämän jutun kirjoittaja (3.oik) Tutkivan journalismin keskuksen katolla.

**Ryhdy Vikesin
kuukausilahjoittajaksi:
www.vikes.fi**

TEKSTI JA KUVAT Ari-Pekka Sirviö

Kroatian yleisradiolla samanlaisia haasteita kuin Ylellä

Kaupallinen media kritisoi Kroatian yleisradio HRT:tä siitä, että se rahoittaa toimintansa osittain mainostuloilla. Yhtiön rahoituksesta suurin osa tulee 1,5 prosentin suuruisesta yleisradioverosta, mutta 2-4 prosenttia yhtiön tuloista tulee mainoksista.

Kroatian yleisradion HRT:n tuotanto-osaston johtaja **Dario Vračević**, poliittisen takshown tuottaja **Gordana Šklaljea Nanencić** ja aluetoimittaja **Davor Kustor** kiersivät keväällä ympäri Suomea Ylen eri toimipisteissä. Matkan aikana selvisi, että molemmissa yhtiöissä on samanlaisia haasteita.

HRT:ssä on yhteensä noin 3000 työntekijää, eli suurin piirtein saman verran kuin Suomen Ylessä. Yhtiöllä on neljä tv-kanavaa, jotka ovat profiloituneet eri yleisöille. HRT tuottaa muun muassa uutisia, opetusohjelmia, lasten ohjelmia, draamaa, musiikkiohjelmia ja elokuvia.

Mediakilpailu Kroatiassa on kovaa. Kroatiassa toimii HRT:n lisäksi kaksi valtakunnallista kaupallista tv-kanavaa ja lisäksi paljon yksityisiä paikallisia televisiokanavia. Maassa on myös lukuisia yksityisiä radioasemia ja paljon sanomalehtiä. Myös ulkomaiset mediayhtiöt ulottavat lonkeroitaan Kroatiaan.

Yleisöltä HRT on saanut kritiikkiä uutisohjelmistaan.

– Yleisö ei jostain syystä ole tyytyväinen. He eivät kuitenkaan osaa sanoa, mikä uutisissa on vialla. Ehkä se johtuu siitä, että kaupallisilla kanavilla on hyvät ja suositut pääuutislähetykset. HRT yrittää nyt vastata kritiikkiin ja muutti äskettäin pääuutislähetysten lähetysaikaa ja kestoja ensimmäistä kertaa lähes 40 vuoteen. Nyt nähdään, miten muutos onnistuu, pohtivat vieraat.

MONI ALUETOIMITTAJA TYÖSKENTELEE KOTONA

HRT:llä on Zagrebin keskustoimituksen ohessa kahdeksan alueellista keskusta ja lisäksi useita yksittäisiä kirjeenvaihtajia. Alueellisissa toimituksissa työskentelee noin 400 ihmistä, jotka tekevät sisältöä radioon ja televisioon. Aluetoimitusten työntekijöitä on koulutettu viime aikoina myös moniosajiksi, jotka tekevät juttunsa kokonaan itse. Näin tekee myös Davor.

– Joskus yksin työskentely aiheuttaa paljon stressiä, varsinkin koska se on meille vielä niin uutta. Mutta se kuuluu työhömmе, kuittaa Davor.

Moniosaamiseen HRT:ssä ei kuitenkaan sisälly verkkoartikkelien tekeminen, ainakaan vielä. Yhtiö on kuitenkin linjannut Ylen tapaan, että On linen pitäisi olla ykkönen. Muutaman kuukauden HRT:ssä on opeteltu uutta ajattelutapaa ja tehty usein ensin lyhyt juttu verkkoon. Siinä kerrotaan lyhyesti perusasiat. Sen jälkeen aihetta seurataan kattavammin televisiossa ja radiossa.

– Arkipäivää on kuitenkin vielä se, että suurin osa jutuista menee vielä ensin radioon tai televisioon ja verkossa ollaan myöhässä. Verkossa meillä on vielä paljon tehtävää. Lisäksi verkkojournalismi on erityyppistä journalismia kuin radio- ja tv-journalismi. HRT:ssä vain muutamalla toimittajalla on taustaa kirjoitetusta journalismista. Loput ovat tehneet aina pelkästään radio- ja tv-journalismia. Myöskään resursseja ei ole riittävästi. Yksittäisellä toimittajalla ei ole tarpeeksi aikaa tehdä juttua kaikkiin medioihin, miettii Gordana.

Kroatian yleisradioyhtiö on alkanut muuttaa aluetoimituksissa työskentelytapoja. Viime vuodesta alkaen yhtiön toimitiloja on pienennetty usealla paikkakunnalla ja moni tekee nyt töitä kotoaan käsin.

– Yhtiö on tarjonnut meille auton käyttöömmme. Meille maksetaan polttoaine ja vähän vuokraa kodin käyttämisestä toimistona, kertoo Davor

KORKEA JÄRJESTÄYTYMISASTE ON PERINNE

Kroatiassa suurin journalisteista kuuluu johonkin ammattiliittoon. Varsinkin, kun alan työttömyysaste on korkea, ihmiset ovat hakeutuneet liittoihin.

Suomen tapaan Kroatiassa on journalistien kattojärjestö. Sen alla toimii lukuisia pienempiä liittoja kuten esimerkiksi lehti-toimittajien, radiojournalistien, kuvaajien ja televisiojournalistien liitot. Liitot tekevät keskenään yhteistyötä ja jos esimerkiksi neuvotellaan työehdoista HRT:n kanssa, se tehdään yhdessä.

Ammattiliittojen asema Kroatiassa on vieraiden mukaan vahva. Liitoilla on maassa pitkä historia ja ihmiset ovat tottuneet olemaan niiden jäseniä. Tosin nyt liitoilla on edessään haaste, joka on tuttu myös Suomessa: Kuinka vastata media-alan murrokseen.

Kroatian yleisradion HRT:n edustajat tutustuivat Suomen Ylen toimintaan ympäri maan. Rovaniemellä ehdittiin käydä napapiirilläkin. Kuvassa Gordana Šklaljea Nanencić, Dario Vračević ja Davor Kustor.

– Ala muuttuu nopeasti. On tullut uudenlaisia työpaikkoja ja uudenlaisia työtehtäviä, kuvailee Dario.

Journalistin palkka Kroatiassa on maan keskitasoa. Se on kuitenkin selvästi pienempi kuin Suomessa eli verojen jälkeen keskimäärin noin 600 euroa kuussa. Monien elämä on tiukkaa, sillä hinnat ovat kuitenkin palkkoihin nähden melko korkeat.

Kun kysyy, mitä huomioita vieraat ovat tehneet Ylen vierailun aikana, nousevat esiin hyvät työvälineet.

– Suuri ongelma Kroatian yleisradiossa on tällä hetkellä huonot tekniset välineet. Niitä kyllä uusitaan, mutta erittäin hitaasti. Viime vuonna saimme onneksi kolme uutta keskusta uusine välineineen. Mutta kyllä eron huomaa, kun tulimme Suomeen ja näimme, millaisilla välineillä te täällä työskentelette, huokaa Gordana.

ELOKUVA- JA TV-ALAN TES TOI PALKINNON

Journalistiliiton vuoden 2014 järjestöteko-palkinnon sai työryhmä, joka neuvotteli elokuva- ja tv-alalle tessin. Palkittuun ryhmään kuuluivat **Ilkka Vanne**, **Tuomas Niemi** ja **Erkki Kupari**.

Urakka oli kova. Työryhmä saattoi Journalistiliiton neuvottelijoiden kanssa loppuun lähes kolme vuotta kestäneet neuvottelut elokuva- ja tv-tessistä.

He eivät todennäköisesti arvanneet etukäteen kuinka pitkä ja hikinen vääntö neuvotteluista tulisi.

Syksyllä 2013 neuvottelut starttasivat

SJL:n, Temen ja Paltan välillä. Mukana oli alusta pitäen taustaryhmät työntekijöiden puolelta sekä laaja joukko tuotantoyhtiöiden sekä tuottajajärjestöjen henkilöitä. Tavoitteena oli saada yhteisen työehtosopimuksen piiriin suurimmaksi osaksi villi tv-tuotantotala ja hyvin järjestäytyneet elokuvatuottajat. Tässä työryhmä onnistui sinnikkäällä, keskustelevalle ja kaikkia osapuolia laajasti kuuntelevalle yhteistyöllä.

Lopullinen sopimus, joka allekirjoitettiin tammikuussa 2015 on kompromissi, mutta sen myötä elokuva- ja tv-tuotantoyh-

tiöissä siirrytään tarkempaan tuotantojen ja työaikojen suunnitteluun, ja rakennetaan luottamusmiesjärjestelmä.

Työryhmän sinnikkään pioneerityön ansiosta lukuisat työnantajat ovat järjestäytyneet, pysähtyneet pohtimaan työn tekemisen ehtoja, tutustuneet työläinsäädäntöön ja päätyneet allekirjoittamaan yhteisen työehtosopimuksen. Tällaisten ponnistelujen seuraukset ovat alalla pitkäkantoiset ja ne toivottavasti tervehdyttävät kilpailua ja nostavat työn tekemisen arvon sille kuuluvalla tasolle.

Sopimukset yhteen

Miksipä ei? Kun MTV pari vuotta sitten teki Journalistiliitolle ehdotuksen Yleisradion ja MTV:n ohjelmatyöntekijöitä koskevien työehtosopimusten yhdistämisestä, oli ensimmäinen reaktio juuri tuo, miksipä ei.

Taustalla tässä oli paitsi liiton ajama tavoite eri sopimusten yhdistämisestä, myös syvä huoli maikkarilaisten tulevaisuuden näkymistä. Kyse ei ollut vain nähdyistä ja koe-tuista (yt-neuvottelujen ketju) kaupallisen median talousvaikeuksista. Kyseessä oli myös MTV:n selvästi muuttunut työnantajapolitiikka. Isojen henkilövaihdosten **Pekka Karhuvaaran** jälkeen pomokerroksissa alkoi Pöllölaaksossa puhaltua hyttävästi.

Karhuvaaraa ennen MTV:n työehtosopimus koski yli 400 työntekijää, Karhuvaaran aikana yli 200:a, ja nyt enää alle 150:tä. Ja voi olla, että voimassaolevan työehtosopimuksen päättymisen jälkeen ei ketään. Tämä siksi, että kaikki on ulkoistettu jonnekin. Tässä tosin unohtuu, että Karhuvaara toiminnallaan sai aikaiseksi koko alallamme harvinaisen sitoutuneen henkilöstön, jolle ei nyt arvoa anneta.

MTV:n ja Ylen sopimukset ovat yrityskoh-taisia, mutta niiden yhdistämisellä syntyisi kanavayhtiöihin yleissitova työehtosopimus, jota kaikkien villienkin (=järjestäytymättömi-en) yritysten on noudatettava. Tosin muiden kanavayhtiöiden ohjelmatyöntekijöiden mää-

rä on niin pieni, ettei tällä periaatteella niin suurta merkitystä ole. Mutta Ylen ja MTV:n väelle yhdistäminen antaisi huomattavasti isomman turvan kuin nyt.

Edessä on useita vuosia kestävä erittäin pienten tai olematoman pienten palkankorotusten aika, ja työnantajat tulevat käyttämään tätä suhteellisen härskisti hyväkseen.

Se on jo näkynyt, kun on seurannut sekä uuden pääministerin Juha Sipilän yhteis-kuntasopimusneuvotteluja ja hallitusohjel-maneeuvotteluja. Paljon on parta päris-syt työ-ajan pidentämisestä, ja meillä se tarkoittaa pomminvarmasti vuosilomia. Se onkin ollut aivan keskeisesti esillä, kun aloitimme neu-vottelut MTV:n ehdotuksesta sopimusten yhdistämisestä yli vuosi sitten.

YLEN JA MTV:N JO SYYTÄ PALJASTAA KORTTINSA

Koska tessien yhdistäminen sopi hyvin Journalistiliiton tavoitteisiin, lähdimme tietenkin asiasta vilpittömästi neuvottelemaan. Hyvin aikaisin kävi ilmi, että MTV:n tavoite oli puhtaasti saneerausneuvottelu. Yle tarttui tähän MTV:n tarjoamaan täkyyn. Myös Yle on esittänyt keskustelemista lomien leikaamisesta, mikä on hyvin yllättävää.

Omat lähtökohtamme olivat selvät. Tehdään selvitys sopimusten eroista, sovitellaan niitä yhteen, editoidaan niitä selväkielisemmäksi

ja helpommaksi ymmärtää pitäen mielessä, että pyrimme koko ajan kustannusneutraali-suuteen. Suomeksi sanottuna se tarkoittaa, että jos jossakin ehdossa tingitään, pitää jossakin muussa näkyä sitten vastaavasti parannuksia. Tämä ilmoitettiin heti hyvin sel-keästi alusta lähtien tietäen, että rusinat pullasta emme tässä etene.

*Paljon on parta
päris-syt työajan
pidentämisestä, ja
meillä se tarkoittaa
pomminvarmasti
vuosilomia.*

Vertailut on tehty, ja eroja kahden sopimuk-sen välillä on, mutta valtaosa on kuitenkin joko samanlaisia tai samansuuntaisia. Eroja löytyy esimerkiksi työaikakorvauksista, lepoajoista ja sen sellaisista. Itse uskon, että teknisesti sopimusten yhdistämisen ei pitäisi olla erityisen vaikeaa, jos tähän työn-antajakin tähän vakavissaan pyrkii.

Vaikeaksi neuvottelut on tehnyt se, että sekä Maikkarin että Ylen yt-neuvottelut ovat sotkeneet asiaa pahan kerran. On lievästi sanoen vaikea puhua työehtojen olennaisesta heikennyksestä (=lomat) samaan aikaan,

sopii

kun työnantaja työntää väkeä Pasilasta ulos. Fakta nimittäin on, että sillä tiellä ei pelasteta ketään. Lopputuloksena on aina sekä irtisanotut että heikennykset. Joten Ylen ja MTV:n olisi jo syytä jo paljastaa korttinsa eli todelliset tavoitteensa, koska tähän on jo pantu paljon panoksia. Turhaahan tätä olisi jatkaa, jos heti alkuvaiheissa ollaan eri linnunradalla.

TAITTOKOHTA VUODEN 2016 LOPUSSA

Kaikesta tästä huolimatta tämä kortti kannattaa ja pitää katsoa ihan loppuun asti. Journalistiliitto on panostanut tähän hyvin paljon kuten pitääkin. Jos tässä onnistutaan, on iso loikka kohti kaikkia journalisteja ja ohjelmatyöntekijöitä koskevaa työehtosopimusta tehty.

Tässä vaiheessa kun MTV:ssä jälleen yt-neuvotellaan, on vaikea ajatella kuinka tästä päästään nyt eteenpäin. Ainakin pitää nähdä, mikä on yt-neuvottelujen tulos. Mutta neuvotteluja jatketaan, ja oma taustatyömme jatkuu edelleen.

Jos tätä prosessia ei keskeytetä ennen aikaan, varsinainen taittokohta on vuoden 2016 lopussa. Silloin päättyvät molempien yhtiöiden sopimukset. Tämä tietysti edellyttää, että kesäkuun neuvotteluissa saadaan aikaanyhteinen näkemys ensi vuoden palkankorotuksista.

”

Edessä on useita vuosia kestävä erittäin pienten tai olemattoman pienten palkankorotusten aika, ja työnantajat tulevat käyttämään tätä suhteellisen härskisti hyväkseen.

ATOTissa päätöksenteko on nopeaa

Ammattiyhdistystoiminta on tullut lähemmäksi työntekijää, koska ATOT on meidän yhteinen juttu, sanoo Heli Valtonen, ATOTin puheenjohtaja.

AITO TEHDAS OY on Akun Tehdas Oy:n ja Aitomedia Oy:n yhdessä perustama yritys. Lokakuussa 2014 YLE:n ulkoistamisen seurauksena osa Uuden Päivän tuotantotiimistä siirtyi uuteen yhtiöön vanhoina työntekijöinä. Joukkoon kuuluu tuotannon eri alan ammattilaisia: kameraoperaattoreita, puvustajia, valaisijoita, rekvisitöörejä, leikkaajia, äänittäjiä ja naamiotsijoita.

– Omasta osastosta on meille se hyöty, että tieto kulkee ja päätösten teko on nopeaa, ilman turhaa palaverointia. Lisäksi pääsemme itse mukaan RTTL:n kokouksiin ja tapahtumiin ja olemme paremmin selvillä mitä muissa jäsenyhdistyksissä ja ay-maailmassa tapahtuu, Valtonen kertoo

Yhteistyötä YOT:n kanssa on käynnistetty. Suunnitteilla on yhteinen tapaaminen jäsenille ja koulutusyhteistyötä.

Tällä hetkellä päätuotanto on YLE:n Uusi Päivä päivittäissarja. Sen tuotanto jatkuu ainakin vuoden 2018 loppuun asti.

Juhannuksesta alkaa puolen vuoden tuotantotauko, koska Mediapolikseen on rakenteilla

uudet studio- ja oheistilat, joissa kuvaukset jatkuvat tammikuussa 2016. Syksyllä kuvataan 9-osainen UP spin-off, joka on YLE:n ja Aitomedian yhteistuotanto ja tuotantotiimi koostuu pääosia Aito tehtaan työntekijöistä..

UP Spin off on syksyn suurin tuotanto. Marraskuussa kuvataan Uuden päivän pilottijakso, jossa testataan uusia studio- ja oheistiloja käytännössä.

ATOTiin kuuluu tällä hetkellä 29 jäsentä, joista hallituksessa on yhdeksän ja edustettuina ovat kaikki ammattiryhmät. Puheenjohtaja **Heli Valtonen** on puvustaja, sihteeri, työsuojeluvaltuutettu **Tomi Tolla** on valaisija, varapuheenjohtaja **Maarit Tuonen** puvustaja ja luottamusmies **Maija Sutela** leikkaaja.

Melkein kaikki Aito Tehtaan työntekijät kuuluvat Suomen Journalistiliittoon ja sitä kautta Aito Tehtaan ohjelmatyöntekijöihin. Jäseniä oli perustamisvaiheessa 26 ja nyt kevään aikana on tullut muutama lisää. Jäseniä on tällä hetkellä 29.

Kuvataan blokkia 173 Rantatien studioilla ja kuvassa oleva tila on asuntola. Kameran varressa ATOT:laisia Sami Ahonen ja Anu Kopra ja valoja säättää Päivi Ronkainen.

Monen työtodellisuus valtaosin pätkää Pitää saada yleis- ja paikallissopimuksia

YMT:N UUDEKSI PUHEENJOHTAJAKSI valittiin maaliskuun vuosikokouksessa **Marjaana Keränen**. Samalla päättyi oma viisivuotinen puheenjohtajakauteni. Yritänkin nyt tässä tuoda esiin niitä onnistumisia, joiden syntyyn olen puheenjohtajana ollut enemmän tai vähemmän vaikuttamassa. Kauteni kämmejä en tässä käsittele, ja tuskin ne ketään kiinnostavatkaan. Kokemukseni järjestötoiminnasta on kaiken kaikkiaan ollut hieno ja minulle tärkeä.

Viisi vuotta sitten aloitin puheenjohtajakauteni tarmokkaasti tekemällä edeltäjäni, **Teija Waaramaan** kanssa jäsenistökyselyn. Sen tuloksia hyödynnettiin järjestämällä mm erilaisia jäsenistön ehdottamia tilaisuuksia. Kyselystä nousi esiin myös toive siitä, että YMT vaikuttaisi villien työnantajien järjestäytymiseen, jotta saataisiin neuvotteluosapuoli työehtosopimusneuvotteluille. Elokuva- ja televisiotuotantojen tes saatiinkin tämän vuoden alussa, joskaan en itse ole ollut vaikuttamassa sen syntyyn mitenkään. Kaikki kiitos siitä kuuluu neuvottelijoille, ja erityisesti YMT:n omalle neuvottelijalle, **Ilkka Vanteelle**. Sopimuksella on suuri merkitys YMT:lle, jonka jäsenistöstä moni työskentelee elokuva- ja televisiotuotannoissa.

Hieno saavutus oli sekin, että Jenni Rantanen valittiin YMT:n kaikkien aikojen ensimmäiseksi luottamusmieheksi. Jenni koulutautuu pikkuhiljaa tehtävänsä ja vasta aika muokkaa hänen lopullisen työnkuvansa. Valpas ja fiksu Jenni toimii kuitenkin jo nyt jäsenistön ja liiton edunvalvojien linkkinä.

YMT:n **Aura Neuvosen** valinta RTTL:n en-

simmäiseksi varapuheenjohtajaksi oli hyvä asia monella tapaa. Meillä on paljon jäseniä, joiden nykyinen työtodellisuus on valtaosin pätkää, epävarmuutta ja epätyypillistä työsuhdetta. Lähitulevaisuudessa tällaisten työsuhteiden ja jäsenten määrä kasvaa. Auran työura, kosketus tähän työtodellisuuteen, sekä opiskelijamaailmaan, tuovat RTTL:lle uutta tietoa ja mahdollisuuksia.

Kaudellani saatiin SJL:ssa 30 prosentin helppotus ay-kaksoisjäsenyyksmaksuihin. Asia, jota YMT esitti ja piti aktiivisesti yllä, sillä monet jäsenistämme työskentelevät alueilla, joissa noudatetaan toisen alan yleissitovia työehtosopimuksia. Uudet työmuodot liikuttavat lisääntyvästi ay-jäseniä muuallekin ja jäsenmaksuhelpotus on vain pienen pieni esimerkki muutoksista käytänteisiin, joita ay-liikkeen pitää mukautua.

UUSI JÄSENIÄ HENKILÖKOHTAISELLA VAIKUTTAMISELLA

YMT on mielestäni aina toiminut ansiokkaasti uusien jäsenten, myös opiskelijajäsenten, rekrytoinnissa. Jatkossa YMT vaikuttaa voimakkaammin myös liittotasolla, sillä YMT:n ja FAO:n kaltaisten yhdistysten merkitys liitossa kasvaa. Ne ovat omalta osaltaan myös pyrkineet reagoimaan siihen muutokseen, jossa on koko ay-liikkeen haaste: samanaikainen vaikuttaminen sekä isoon että pieneen. Pitää saada yleis- ja paikallissopimuksia ja pitää vaikuttaa sekä yhteiskunnallisesti että yksilötasolla. Ja ennen kaikkea pitää saada uusia jäseniä, joka nykyisessä, yksilöllisyyttä korostavassa maailmassa tarkoittaa henkilökohtaista vaikuttamista. Pi-

tää saada perille viesti, että ay-liike ei ole vain palkansaajien yhteinen etu, vaan aina myös jäsenen oma, henkilökohtainen etu. Lopuksi se kummallisuus, että koko puheenjohtajakauteni olen saanut olla vain hienojen ja mukavien ihmisten seurassa. Se on siksi kummallista, että yleensä isoon joukkoon mahtuu tolojakin, mutta ei siis RTTL:ssä.

Sain jättää tehtäväni monella tavoin päteväälle Marjaanalle ja kiitos myös teille, YMT:n **Aura, Ilkka, Jenni K, Jenni R, Juha, Päivi, Reijo, Sami, Tiina ja Simo**. Liittotason kiitokset jätän **Aapolle, AP:lle, Kirsille, Pirjolle, Pepelle, Sepolle, Terhille** ja RTTL:n hallitukselle. Olette kaikki hyvällä tavalla kummallisia, rohkeita ja yllättäviä, ja tehneet paljon pyyteetöntä työtä toisten hyväksi, ja saaneet niin paljon aikaan. On ollut kiva saada olla tässä mukana.

Made in Bristol

Tutkimalla av-teollisuudelle valoisa tulevaisuus

Bristolissa Länsi-Englannissa pidettiin huhtikuun puolivälissä konferenssi, joka kokosi yhteen eurooppalaisen audio-visuaalisen teollisuuden tutkijoita ja kehittäjiä. Matkailuesitteiden Bristol on ylpeä 18 historiallisesta innovaatiostaan eikä hilloamisella vielääkään loppua näy. Brittiläisellä TV:llä ja elokuvalla menee hyvin. Menestysresepti on hyvä perustutkimus ja tutkimuksen ja tuotannon saumaton yhteistyö.

Euroopan vihreää pääkaupunkia vuosimallia 2015 halkoo joki ja ympäröi upea maaseutu. Kirsikka- ja omenapuut kukkivat, uusi rakennuskanta on omaperäistä ja goottilaisen arkkitehtuurin helmi St Mary Redcliffe seisoo kaiken nähneenä, sisältä lasimaa-lauksin koristeltuna. Mediaväki kokoontuu viettämään pitkiä päiviä Watershed-elokuvateatterissa. Tunnelma on ystävällinen, hyvällä tavalla vanhanaikainen. Olen paikassa jossa on luonnollista olla omanarvontuntoinen, ylpeä laadusta ja osaamisesta. Bristol kierrättää, yliopistoalueella ei löydä juuri muuta kuin vintagea. Tämä voi olla tulevaisuuden yhteiskunta, jossa ihmiset eivät enää osta kertakäyttötavaraa vaan tanssivat kadulla kansantansseja?

Alkaa tiivis rupeama, sekä yhteisessä isossa salissa että kahdessa sivusalissa. Osallistujajoukko on pääosin brittejä ja muutamia muita länsi-eurooppalaisia sekä näissä

Konferenssin verkkosivut
www.productionstudiesconference.com.

Järjestäjä University of West of England (UWE).
Ohjelma ja abstraktit
> Conference,
puhujien henkilötiedot >
Delegates ja esityksiä ja kuvia >
Event.
Brittiläistä kehittämistä edustaa myös Salfordin yliopiston yhteyteen perustettu www.mediacityuk.co.uk ja tuhannet opiskelijat jotka aloittavat vuosittain mediakoulun.

*John T. Caldwell
uudistaa amerikkalaista
televisiota päämääränään
tuoreus ja yllätyksellisyys.*

maissa opiskelevia ja opettavia mm. Aasiasta ja Afrikasta. Suomesta puhumassa on kolme tutkijaa, lisäksi paikalla on tutkiva elokuvatuottaja. Muista Pohjoismaista esiintyy tanskalaisia, jotka ovat pitkään tehneet tuotantojen tutkimusta usean yliopiston voimin, sekä muutamia norjalaisia.

SYNERGIA JA TYÖN LAATU

Konferenssin järjestäjät haluavat pitää alan historian ja sen tulevaisuutta edistävät aiheet – sisältöjen, tuotantomenetelmien ja työvoiman tutkimuksen – lähellä toisiaan ja lähellä tuotekehitystä ja tuotantojen markkinointia. He itse puhuvat kokonaisvaltaisesta tuotannon tutkimuksesta, Ajattelutapa on vanha ja koeteltu, TV- ja elokuvatutkimus on parhaimmillaan perustunut alan käytäntöjen osaamiseen. Samalla synergiaan perustuva toimintatapa on kuin uusimmasta innovaatioiden oppikirjasta: kun vähäiä voimavaroja

törmäytetään ja tehdään jatkuvia käytännön kokeiluja, kaikki hyötyvät.

Ei puhettakaan, että tässä konferenssissa mentäisiin jakelutie edellä. Keskiössä on av-ilmaisuuden laatu: kuva, ääni ja kerronta. Tavoitteena ovat journalistisesti ja taiteellisesti ylivoimaiset tuotteet, joissa kuuluu kulttuurin oma ääni. Juuri omaperäinen lähestymistapa aiheeseen tavoittaa yleisön. Tämän saavuttamiseksi tarvitaan ihmisen ja tekniikan vuorovaikutuksen – välineen hallinnan – tutkimusta. Toinen laadun tae on tiimityön eri osapuolten vuorovaikutus ja yhteistyö. Ja tulokset vakuuttavat. Kansainvälisesti palkituiksi laatu-elokuviiksi yltää tilastollisesti entistä enemmän indie-tuotantoja ja brittiläisiä tuotantoja. Britit ovat haastaneet amerikkalaiset jopa animaatio-tuotannossa, Bristolissa sijaitsee Aardman Animations -studio joka tuottaa mm. Wallace ja Gromit -vaha-animaatiota.

KALIFORNIA NÄYTTÄÄ TIETÄ

Kansainvälisesti kiinnostus visuaalisen kerronnan tulevaisuuden mahdollisuuksia kohtaan on jo vuosia koko ajan lisääntynyt. Konferenssin key notena on alan johtava tutkija-tekijä professori **John T. Caldwell** UCLA-yliopistosta Los Angelesista. Hän on kirjoittanut kaksi raamattua amerikkalaisen televisioilmaisun ja tuotantokulttuurin kehityksestä.

Euroopassa on käynnistetty laajoja tuotantotekniikkaan keskittyviä taiteellisesti kokeilevia tutkimusohjelmia kuten ADAPT project <http://www.adapt-project.eu>. Pohjoismaisista yhteistyöohjelmista esitellään norjalaisten, tanskalaisten, englantilaisten ja hollantilaisten SiFTI <http://sifti.no/index.php/en/>, jossa yhdistetään tuotannon tutkimus ja viestintäpolitiikka. Suomessa on käynnistynyt Tampereen yliopiston yleisradiotutkimuksen Akatemiahanke Broadcasting in the Post-Broadcast Era <http://www.uta.fi/cmt/post-broadcast/index.html>.

Oman matkani odotukset täyttyvät moninkertaisesti. John T. Caldwell on paikalla esityksessäni ja antaa TV-työn tutkimussuunnitelmastani hyvän palautteen. Keskustelussamme löydämme monta yhdistävää tekijää. UCLAssa toimii professorina **Erkki Huhtamo**. San Diegossa sijaitsee suomalaisen kehittävän työntutkimuksen kansainvälinen yhteistyöyksikkö. Suomessa av-ala on merkittävä ja vaikuttava mutta sisältöjen tutkimuksen osalta alakynnessä: uusia rahoituslähteitä kaivataan paitsi liiketoiminnan innovaatioihin myös alueen

TEKSTI JA KUVA Tiina Rautakorpi

Kari Romppainen

LOJAALI(N) TUNNUSTUS

Tunnustan olevani ehdottoman lojaali yhtiötä kohtaan. Illallishetkillä läheisten kanssa en unohda työhuoliani, sillä niitä ei ole. Tai lojaalina työntekijänä en ainakaan tunne niin.

Nyt tajuan, Kakkosesta oli tehtävä nuorten ja naisten kanava. Poliisi-TV ja Tartu Mikkiin tulivat elinkaarensa päähän. Ne eivät ole tässä ajassa eläviä ohjelmia kuten Antiikkia, Antiikkia. Katsojaluvut eivät ole tärkeitä, kun puhutaan Pirunpellosta ja Taivaan tulleista. Mutta, kun on kyseessä sairaalasarja Syke, niin se on eri asia. Puhutaan sentään tuhansista ja jopa kymmenistä tuhansista Areena-katsojista.

Onhan se kansainvälisempää katsella Norjan Öivindin kalastusta ja eränkäyntiä kuin Erätulien kotoista puuhastelua. Ajankohtainen Kakkonen(A2) tiistai-illassa nyt vaan on aikansa elänyttä ohjelmaa. Mutta kun A:sta otetaan Kakkonen pois, niin jo vain toimii broadcastinakin, 60-luvulta alkaen. Enemmän asiantuntijaa studioon ja vähemmän inserttejä. Tavikset twiittailkoon ja esiintykööt tosi-tv:ssä. Silminnäkijän paikka on

netissä. Pihtiputaan mummonkin on sopeuduttava Netti edellä-ajatteluun.

Heiluva kamera ei ole epävarmaa kuvakerrontaa vaan tämän päivän nuorison ilmaisumuoto niin faktassa kuin fiktiossa. Euroviisukarsinnat olivat vain tv-ohjelma, mutta UMK on enemmän.

Ja millään näillä edellä mainituilla esimerkeillä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, missä ohjelmat on tehty.

Olen joskus arvostellut palkitsemiskäytäntöjä. Kaikessa lojaaliudessaan totean, että kommenttini on irrotettu asiayhteydestä. Tarkemmin ajatellen olen tehnyt sen itse.

Jos joku vuotaa suljettujen some-ryhmien viestejä esimiehilleen, sehän on vain lojaalia toimintaa.

Kaiken voisi tiivistää ex-kollegani lausahdukseen muutama vuosi sitten: "Mää rakastan teitä kaikkia ihan kybällä."

Nollatuntisopimukset kiellettävä lailla

Menisitkö sinä sellaiseen työpaikkaan, jossa töitä – eikä näin ollen palkkaakaan – olisi joskus ollenkaan? Moni suomalainen tekee niin. Liian moni.

Nollatuntisopimuksella tarkoitetaan työsopimusta, jossa työtuntien minimimääräksi on sovittu nolla tuntia. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan tällaisella sopimuksella työskenteli viime vuonna noin 83.000 suomalaista työikäistä. Määrä on kaikista palkansaajista peräti neljä prosenttia. Jokainen prosentti on liikaa.

Nollasopimukset ovat valitettavan tuttuja myös media-alalla. Varsinkin nuorille työntekijöille nollasopimuksia tarjotaan estoitta. Ja moni asiasta tietämätön sellaisen solmiikin, joko tietämättö-

myyttään tai olosuhteiden pakosta. Joskus nollasopimus saattaa tuntua työntekijästä aluksi sopivalta ratkaisulta, mutta kun asiaa miettii tarkemmin, huomaa sahaavansa omaa ja kollegankin oksaa.

Nollatuntisopimukset eivät kuulu sivistysvaltion periaatteisiin. Ne kuuluvat orjakauppaan. Siksi ne on kiellettävä lailla. Silloin mikään yritys ei saa toista enemmän kyseenalaista etua käyttämällä työelämän joustoja häikäilemättömästi hyväkseen työntekijän kustannuksella. Siksi meidän jokaisen kannattaa käydä allekirjoittamassa kansalaisaloite nollatuntisopimusten kieltämiseksi.

www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/1065

A woman with short reddish-brown hair is wearing a large, elaborate crown made of white and pink flowers. She is looking upwards and to the right with a thoughtful expression. Her hands are clasped together in front of her. She is wearing a dark top and a brown shawl or cardigan.

**Asiamies
Pirjo Munck:**

”**Aloitin aprillipäivänä ja eläkkeelle jäin 13 vuotta myöhemmin**”

TUKIMIESPÄIVÄT, sanoo **Pirjo Munck** ky-
syttäessä ensimmäisenä mieleen tulevaa
asiaa RTTL-ajoista.

– Tukimiespäiville kokoontuvat aktiivit ympäri Suomen ja monesta eri välineestä ja hyvin erilaisista työsuhteista. Siellä ovat kaikki.

Ihmisiä ja tapahtumia on Pirjon uran varrella ollut niin paljon, että niiden asettaminen johonkin järjestykseen on vaikea tehtävä, mutta vastaus vahvistaa sen, mikä ammattiyhdistystyössä on tärkeintä, ne ovat ihmiset.

–Tukimiesjärjestelmä on nerokas juttu. Se korostaa yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuuden hyväksymistä ja ymmärtämistä.

Tukimiespäivät ovat myös paras tapa tutustua sähköisen mediakenttään. RTTL:ssä nähdään ensimmäisten joukossa, minkälainen murros alaa kohtaa tai on kohdannut. Monimuotoisuus on RTTL:n ominaisuus ja vahvuus.

–Tukimiesten kesken on yhteisöllisyyden ja ymmärryksen henki, kiteyttää Pirjo Munck 13 vuoden asiamiehen vankalla kokemuksella.

Pirjo Munckin järjestötaival journalistien parissa alkoi vuonna 1999, jolloin Kehitysyhteistyön palvelukeskuksessa, Kepassa työskennellyt Pirjo sai **Anna Kähköselä** tiedon freelancereiden asiamiehen äitiys-

loman sijaisuudesta. Tarjolla oli ”työtä paljon ja palkka kahdelta päivältä viikossa”. Pirjo tarttui tarjoukseen ja siirtyi lähelle journalismin pyhintä, Suomen Journalistiliiton toimistoa. SFJ:n tilat kun sijaitsivat kerrosta alempana SJL:n toimistoa.

Pirjo tiputtaa vuosilukuja ja ihmisiä ajanalle kuin apteekin hyllyltä. Alkuaikaa journalistien asioiden hoitajana kuvaavat henkilöt **Lauri Kerosuo**, **Timo Vuortama** ja **Leena Paukku**, jolloin ”vanha remmi oli voimissaan”. Pirjo muistaa hyvin myös erään oikeustieteen ylioppilaan, joka nuorena hoikana poikana saapui auttamaan freelance-reiden edunvalvonnassa vuonna 1999. Hän oli Journalistiliiton nykyinen edunvalvonta-johtaja **Petri Savolainen**.

Pystyvälle Pirjolle alkoi nopeasti siunaantua paljon muutakin tehtävää, kuten Presiklubinsihteeriys, johon **Markku Niiniluoto** houkutteli mukaan sanomalla, että ”työstä maksetaankin jotain ja saa juoda kaljaa”. Tutuksi tuli myös Suomen Aikakauslehtien liiton SALin opintosihteeriys.

2001 Pirjo siirtyi Suomen Arvostelijoiden liittoon puoleksi vuodeksi, jona aikana syntyi gradu. Valmistuminen maisteriksi tuli eteen seuraavana vuonna, jolloin Pirjo työskenteli jo Elintarviketyöläisten liitossa työttömien arviointiprojektissa.

2002 tuli eteen mahdollisuus siirtyä Radio- ja televisiotoimittajien liiton asiamieheksi. 13-vuoden takaiset työhönottohaastattelijat ovat hyvin muistissa.

– **Matti Santajärvi**, **Seppo Huhta**, **Heikki Luukkanen**, **Pike Epstein**, **Arja Hellman** ja **Eeva Vuortama**, Pirjo luettelee hetkeäkään empimättä.

Siitä alkoi polku RTTL:n asiamiehenä, arvostettuna osaajana ja yhteisöllisyyden ylläpitäjänä.

– On ollut hienoa nähdä kuinka RTTL yhteisö on tiivistynyt koko ajan. Freelancereiden asema on vahvistunut merkittävästi, samoin indiekenttää ja alan opettajia edustavan Yhdistyneet Mediatyöntekijät ry:n YMT:n asema.

Yhteistyö ei RTTL:ssäkään ole ollut aina itsestään selvää. Yhdistysten kokoero ja toiminnan erot olisivat voineet helposti tuoda erilaisia ristiriitoja liiton toimintaan. Luottamus kuitenkin saavutetaan tekojen kautta. Siinä Pirjo on ollut yksi tärkeimmistä sillanrakentajista.

–Yleläisten ja maikkarilaisten yhteys on nyt tiiviimpi kuin koskaan ennen, Pirjo toteaa ja jakaa kiitoksia kaikille osapuolille.

YLEISRADIO

Huolta Pirjo Munck kantaa riippumattomasta Yleisradiosta, johon hän tutustui ehkä parhaiten Pro Yleisö-liikkeen mukana heti asiamiespestinsä alkuaikoina 2002. Yhdistys syntyi huolesta, että Ylen journalistisia resursseja oltaisiin leikkaamassa. Esikuva Pro Yleisölle löytyi Britanniaasta.

Toiminnasta vastasivat **Timo-Erkki Heino**, **Ripa Linnus** ja Pirjo sihteerinä. Pro Yleisössä ja RTTL:n kansainvälisissä mediaseminaareissa pohdittiin silloin paljonkin Yleisradion rahoitusta.

– Silloin selvisi, että verorahoitus ei olisi Ylelle välttämättä paras mahdollinen, koska se mahdollistaa kiristämisen. Se iskee Yleisradion tärkeimpään, yhtiön autonomiaan. Miten se voi olla riippumatonta.

Pirjon mukaan median riippumattomuutta voidaan hyvin arvioida toimittajien kautta. Kuinka toimittajien asema on muuttunut?

– Autonomisuus liittyy valtaan omassa yhteisössä. Se voi toimia, jos organisaatio on toimiva. Moniportainen organisaatio suojaa toimittajaa, Pirjo Munck pohtii.

VÄITÖS JOURNALISTEISTA

Pirjo Munckin kiinnostus journalismiin ja journalisteihin on johtanut hänet tutkimaan alaa sammion pohjia myöten. Pirjo valmistelee parhaillaan väitöskirjaa toimittajien ammatillisesta yhteistyöstä ja sosiaalisen rakenteen muutoksista ennen journalistiliiton perustamista.

Miten journalistinen työ muuttui ja ketkä

sitä työtä oikein tekivät? Miten se työ ja sosiaalinen status muuttui? Missä vaiheessa toimittajista tuli ammattilaisia? Tutkimus pohtii mikä teki valistajista ammattilaisia ja se käsittelee aikaa noin 150 vuotta sitten. Työnimenä on ”Valistajista ammattimieheksi”. Naisia kun ei silloin alalla ollut.

YLEINEN ETU

Pirjo Munck kiteyttää pitkäaikaisen järjestötyöntekijän ja alan tutkijan näkemyksellä journalismin ytimen kahteen sanaan: Yleinen etu. Nyt elämme ajassa, jossa tuota yleistä etua eivät kaikki näytä tunnistavan.

Pirjo Munckin mielestä alan tulevaisuus on yhteneväinen SJL:n tehtävän kanssa. Pitäisi pystyä erottamaan journalismin ydin lähdesuoja- ja sananvapauskysymyksineen ja toisaalta järjestön toiminta keskenään. Jos journalismin ydintä ei pystytä säilyttämään, on kansalaisten tiedonsaantioikeus vaarassa. Se on olennainen osa demokratiaa. Silti jäsenet, etenkin RTTL:ssä toimivat paljolti jo muualla kuin journalismin ytimessä. Nämä pitäisi pystyä yhdistämään samaan liittoon oikealla tavalla.

Pirjo kertoo seuraavansa mediaa uutisten suurkuluttajan intensiteetillä ja liiton toimintaa sopivan etäältä. Työ SJL:n historia-toimikunnassa vielä jatkuu ja yhteydenpito ihmisiin säilyy sekä Vanhojen Kettujen toiminnan kautta että RTTL:n kunniajäsenten tapaamisten avulla.

Toivotan Pirjolle hyvin ansaittuja vapaan asiamiehen vuosia eläkkeellä omien harrastuksien parissa.

Höylää liittosi kortilla jopa 17% alennus vakuutuksista

Ammattiliittosi jäsenkortti on mitä parhain etukortti. Meillä et muita tarvitse. Säästät heti selvää rahaa jopa 17% vapaaehtoisten vakuutusten maksuista, kun kuulut liittoon ja keskität meille vakuutuksesi.

Lue lisää eduista turva.fi/journalistiliitto

Olemme asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö ja tarjoamme erityisesti ammattiliittojen jäsenille etuja ja räätälöityjä tuotteita. Palvelemme numerossa **01019 5110** ma–pe 8–18 sekä verkossa osoitteessa www.turva.fi

